

Region Öst

Vecka 20 2020

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Kylan håller tillbaka kväveupptaget

Kylan håller tillbaka kväveupptaget särskilt i Östergötland. Däremot har det bra fart i Kalmar. Denna vecka har vi mätt upptag i alla höstvetefält som vi följer i Kalmar, Östergötlands, Södermanlands och Örebro län. Hittills går upptaget relativt långsamt och ökningen jämfört med förra veckan är väldigt liten till normal.

Kväveupptaget börjar öka men det går långsamt

Vid mätningen den 8-11 maj var det genomsnittliga kväveupptaget 27 kg per ha i de ogödslade rutorna (nollrutorna) och 42 kg per hektar i de gödslade fälten för samtliga län. Om vi jämför värdena denna vecka och för två veckor sedan när vi senast mätte alla fält har upptaget i nollrutorna i princip legat still medan upptaget i de gödslade fälten har ökat med 6 kg per vecka. I nollrutorna varierade upptaget mellan 8 och 87 kg och i de gödslade fälten mellan 15 och 115 kg per ha. Den senaste tidens kyla bromsar kväveupptaget. Jordtemperaturen har på några platser ökat till över 10 grader C men på de flesta är den lägre än 10 grader C.

Vi redovisar mätningarna i varje län för sig. Vill du se alla mätresultaten samlade kan du titta i tabell 1 som finns i slutet av brevet.

Lågt kväveupptag i år jämfört med tidigare år

Jämför vi detta år med de tidigare för de gårdar och fält vi har mätt på respektive år ligger kväveupptaget i nollrutorna ungefär 10 kg lägre än 2019 vid samma utvecklingsstadium i median, se diagram 1. Antagligen hade vi en relativt stor utlakning av kväve under hösten i och med det nederbördsrika och varma vädret. Det borde förklara att vi startade på en ganska låg nivå i år för de ogödslade rutorna. Jämförelsen i diagrammet är ungefärlig eftersom fälten och gårdarna som är med i mätningarna varierar lite mellan åren.

Maria Blomberg och Helena Aronsson, SLU, följer fält på Lanna i Västergötland och Mellby i Halland och särskilt på Lanna har ovanligt mycket kväve lakats ut under oktober till mars trots att det är en styv lera. Där såddes höstraps efter svartträda förra hösten och då kan mycket kväve ha ansamlats samtidigt som höstens förhållanden med mycket nederbörd ledde till en hög utlakning. På den lättare jorden på Mellby (vårsäd utan fånggröda och höstplöjd 2019) var utlakningen normal under samma period även om den ligger på en högre nivå än den på Lanna. (Maria Blomberg och Helena Aronsson, SLU, 2020)

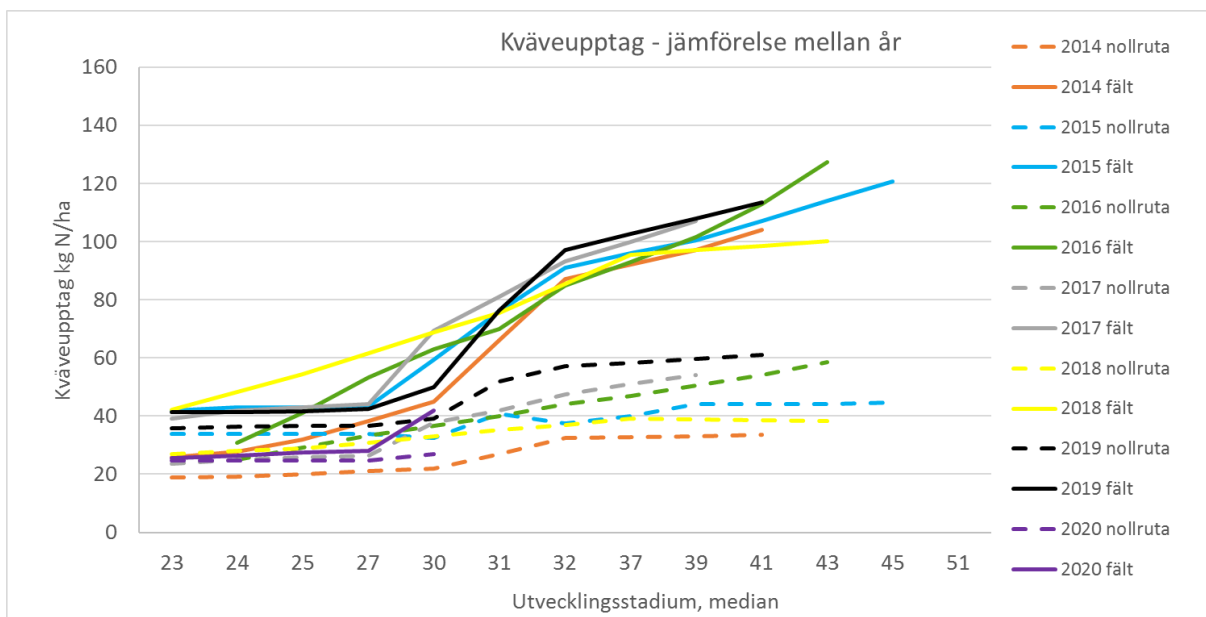

Diagram 1 visar kväveupptaget vid respektive utvecklingsstadium (median) för de gårdar vi följer varje år.

Upptaget i nollrutorna i Kalmar län ligger fortfarande högst

Höstvetet är längst utvecklat och upptaget i nollrutorna är också högst i Kalmar län. Alla tre fälten som mättes hade två noder eller flaggbladets spets börjar synas vid mätningen den 11 maj, DC 32-39. Kväveupptaget var i medeltal 60 kg/ha i nollrutorna och 84 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 2. Den senaste veckan har upptaget ökat med 15 kg i nollrutorna respektive 21 kg i de gödslade fälten så kväveupptaget har bra fart, se diagram 3 kväveupptag över tid.

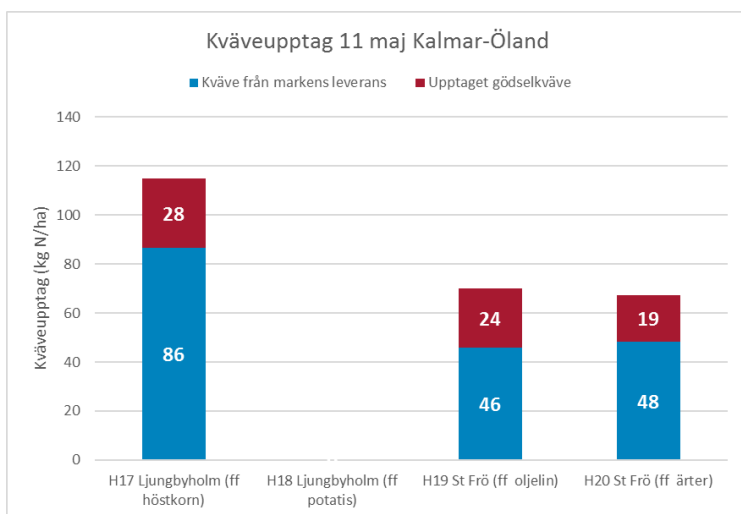

Diagram 2. Kväveupptaget i höstvetefält i Kalmar län den 11 maj. När mätningarna gjordes var vetet i DC 32-39. På alla fält används stallgödsel regelbundet. Jordarterna är främst lättleror. På fält H18 kunde mätningen inte genomföras på grund av tekniska problem.

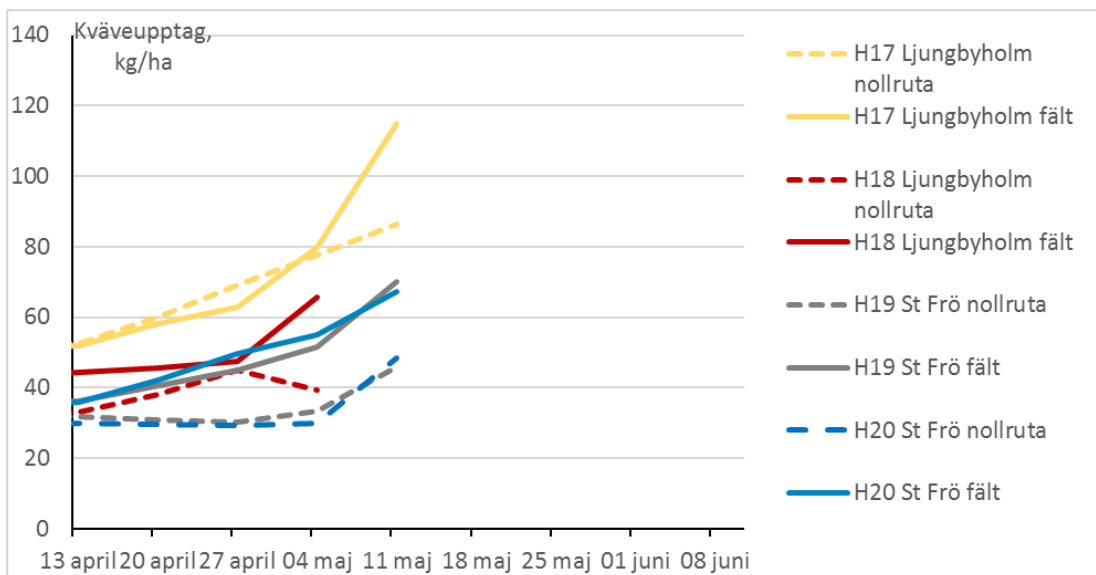

Diagram 3 visar kväveupptag i höstvetefält i Kalmar län över tid.

Kväveupptaget i ogödslade rutor ligger fortfarande lågt i Östergötland

I Östergötland hade de flesta fält kommit in i stråskjutningen och hade som mest två noder, DC 23-32, när mätningarna gjordes den 11 maj. Kväveupptaget var i medeltal 21 kg/ha i nollrutorna (oförändrat) och 32 kg/ha i de gödslade fälten (+4 kg/vecka), se diagram 4. Skillnaden mellan ogödslat och gödslat ökar lite och nu syns de flesta nollrutor även för ögat.

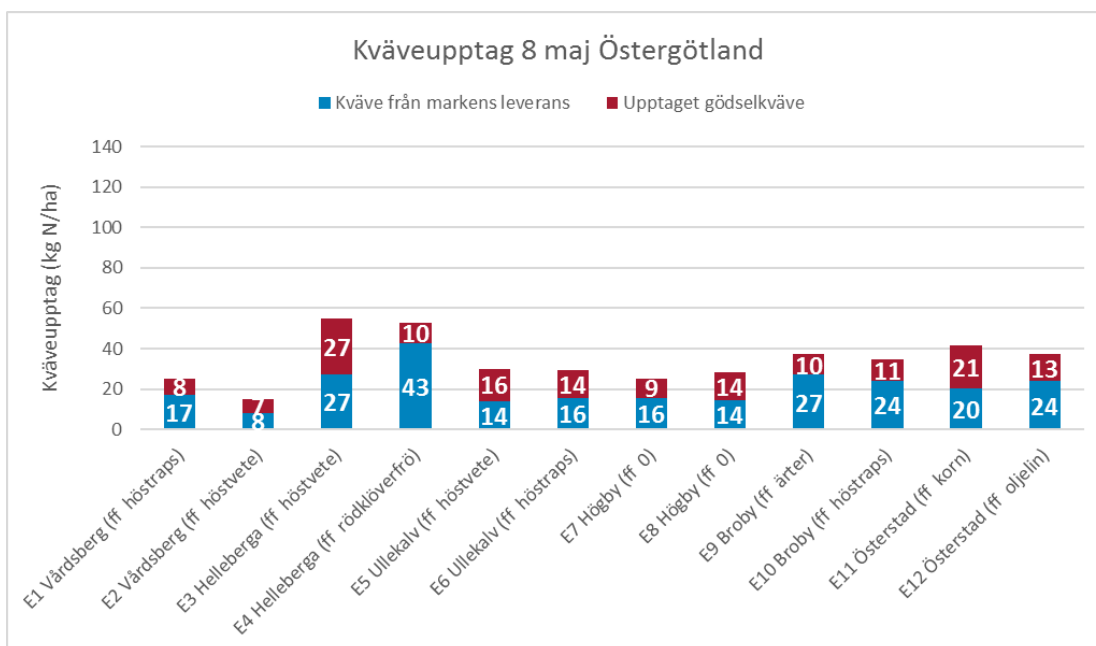

Diagram 4. Kväveupptaget i höstvetefält i Östergötland den 11 maj. När mätningarna gjordes var vetet i DC 23-32. Förfrukterna syns inom parentes och jordarterna varierar från sandig jord till styv lera.

I diagram 5-7 visas kväveupptaget över tid. I dem syns att upptaget i nollrutorna än så länge är oförändrat eller i några fall till och med sjunker.

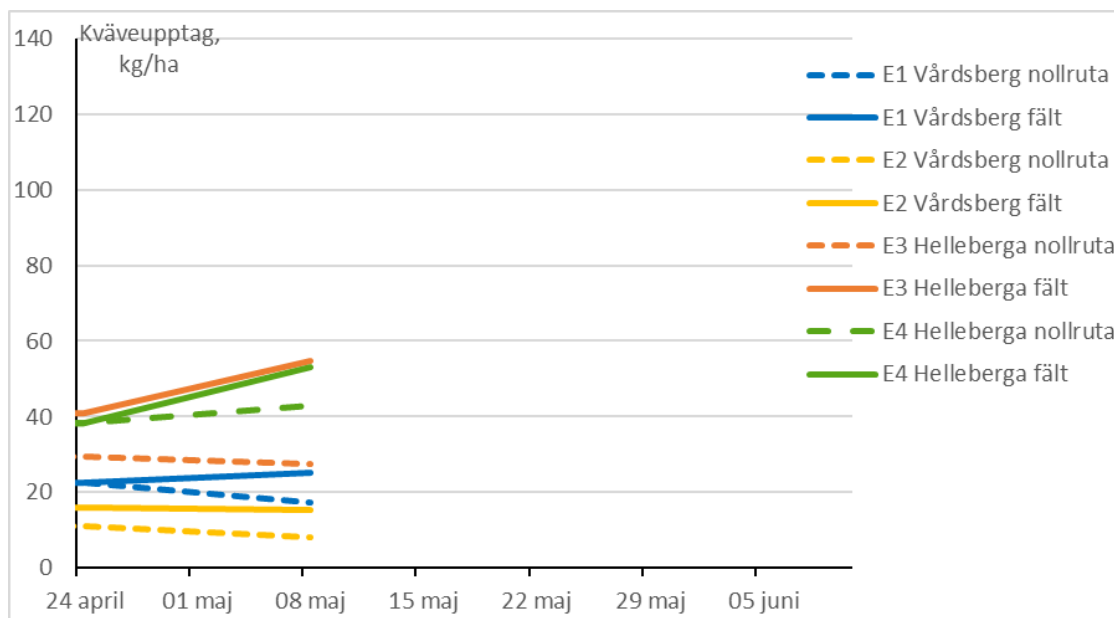

Diagram 5 visar kväveupptag på fälten i Vårdsberg och Helleberga, Östergötland, över tid.

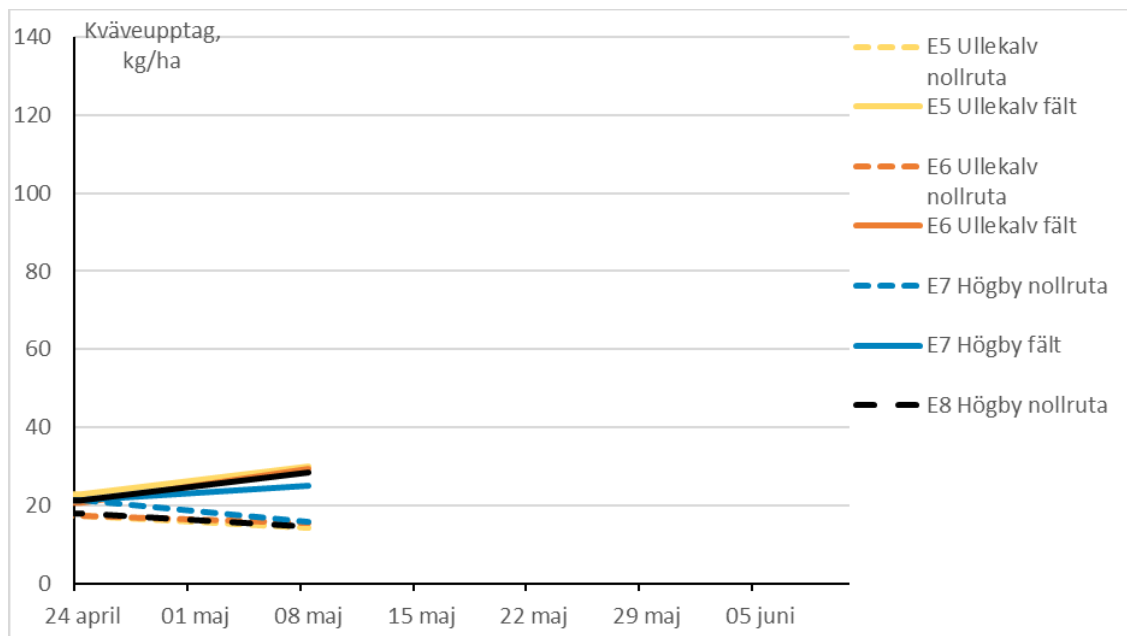

Diagram 6 visar kväveupptag på fälten i Ullekalv och Högby, Östergötland, över tid.

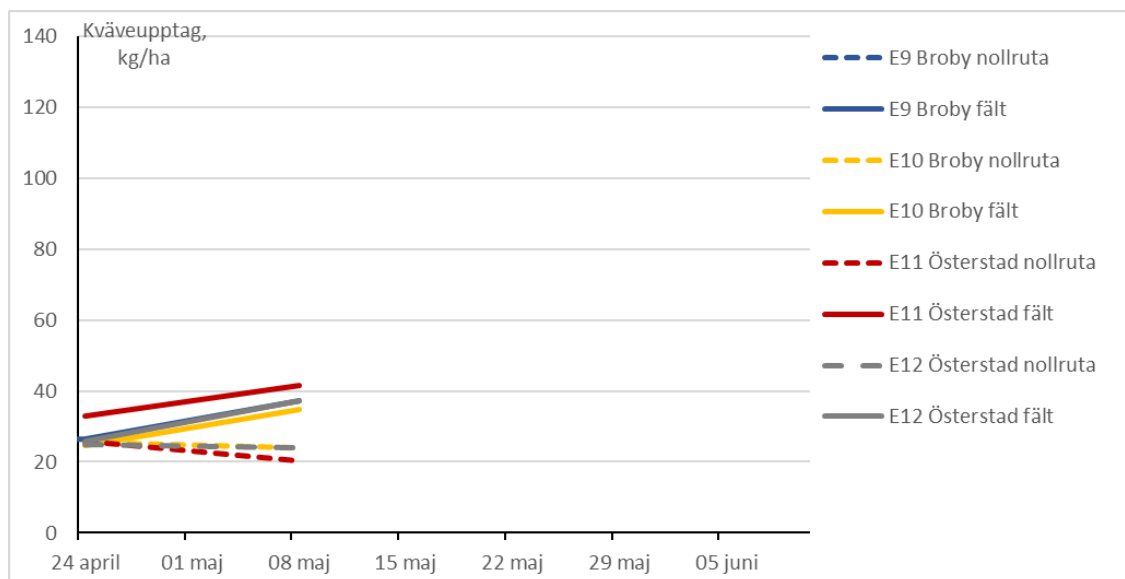

Diagram 7 visar kväveupptag på fälten i Broby och Österstad, Östergötland, över tid.

Södermanlands län - kväveupptaget har fått fart

I Södermanlands län gjordes mätningarna i fyra nollrutor den 11 maj. Höstvetet hade en till två noder, DC 31-32. I snitt var kväveupptaget 26 kg/ha i nollrutorna och 40 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 8. I denna veckas mätning ingår två fält på Klahammar som vi inte tidigare har redovisat resultat ifrån. Upptaget har den senaste veckan ökat med 5 kg i nollrutorna och 21 kg i fälten, se diagram 9.

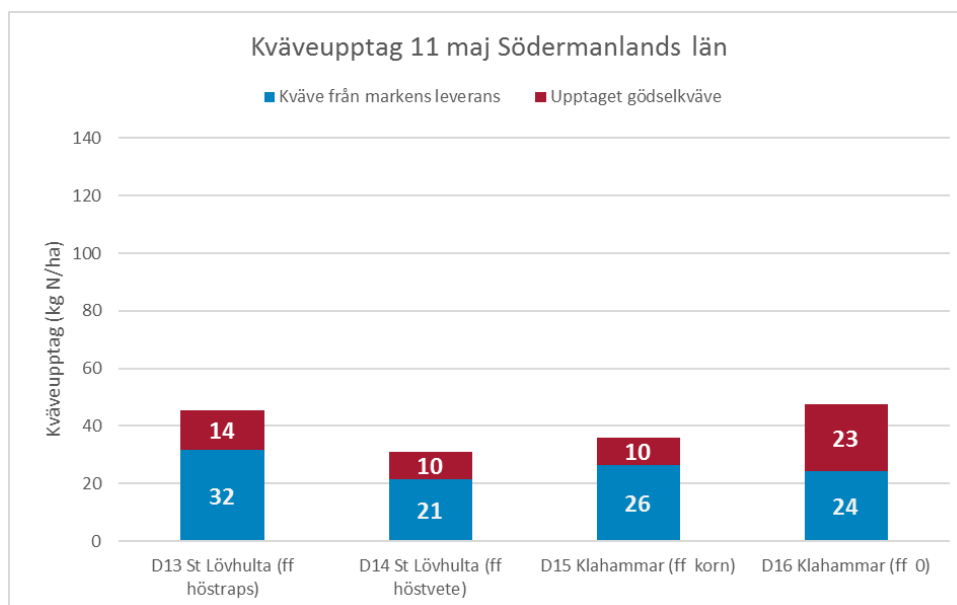

Diagram 8. Kväveupptag i fyra höstvetefält i Södermanlands län den 11 maj. När mätningen gjordes var vetet i DC31-32. Jordarten är styv lera.

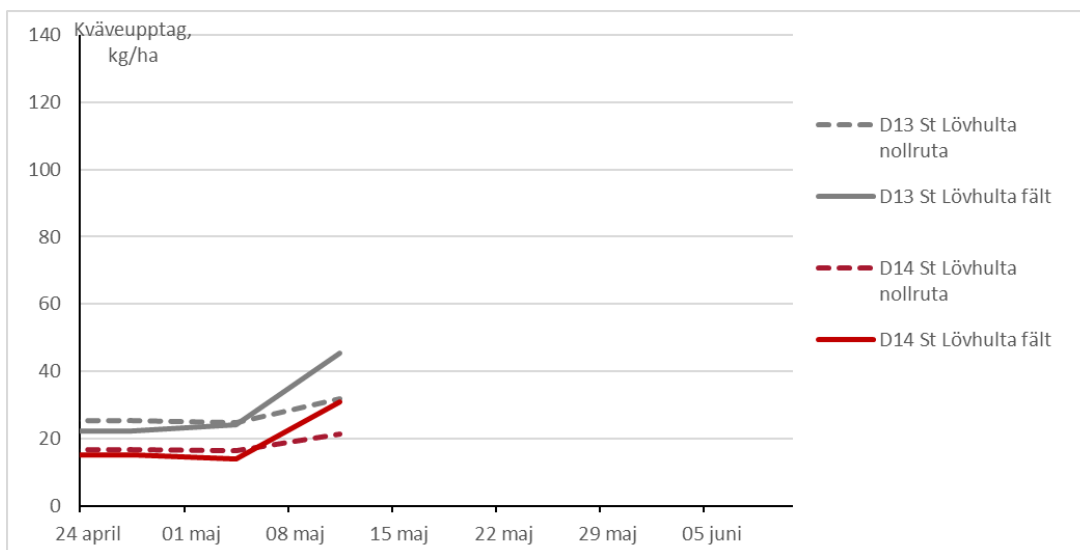

Diagram 9 visar kväveupptag i två höstvetefält i Södermanland över tid. På två av fälten har vi bara mätvärden från senaste veckan.

I Örebro län syns en liten ökning

I Örebro län gjordes mätningarna i tre nollrutor den 10 maj. Höstvetet hade nått stråskjutningen med upp till en nod, DC 30-31. I snitt var kväveupptaget 21 kg/ha i nollrutorna och 34 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 10. Nu börjar det öka något i det gödslade fältet och senaste veckan har det gått upp med 10 kg, medan det i nollrutorna i princip ligger stilla, se diagram 11.

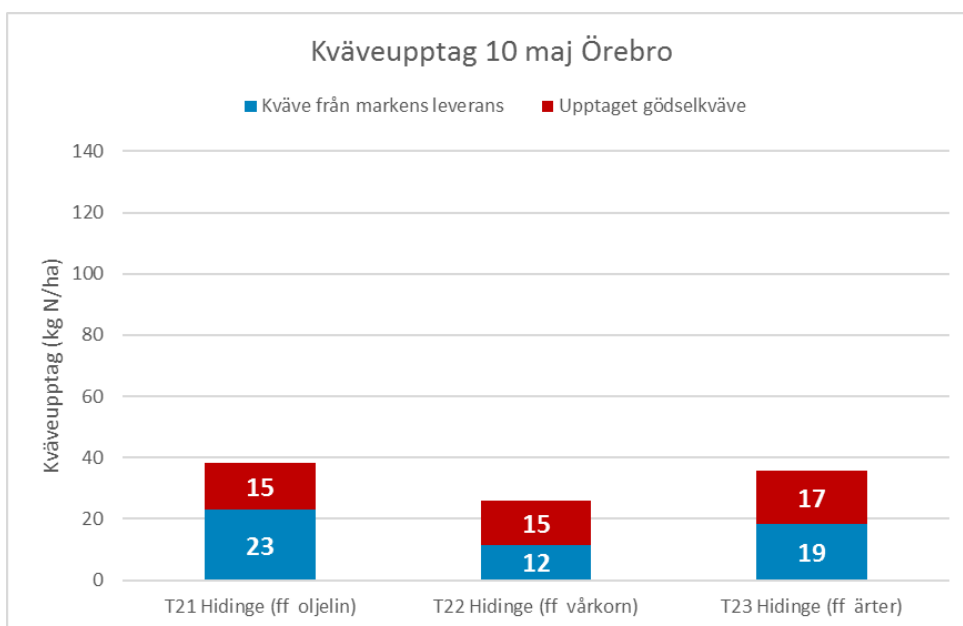

Diagram 10. Kväveupptag i tre höstvetefält i Örebro län den 10 maj. När mätningen gjordes var vetet i DC 30-31. Jordarten är mellanlera och lättlera.

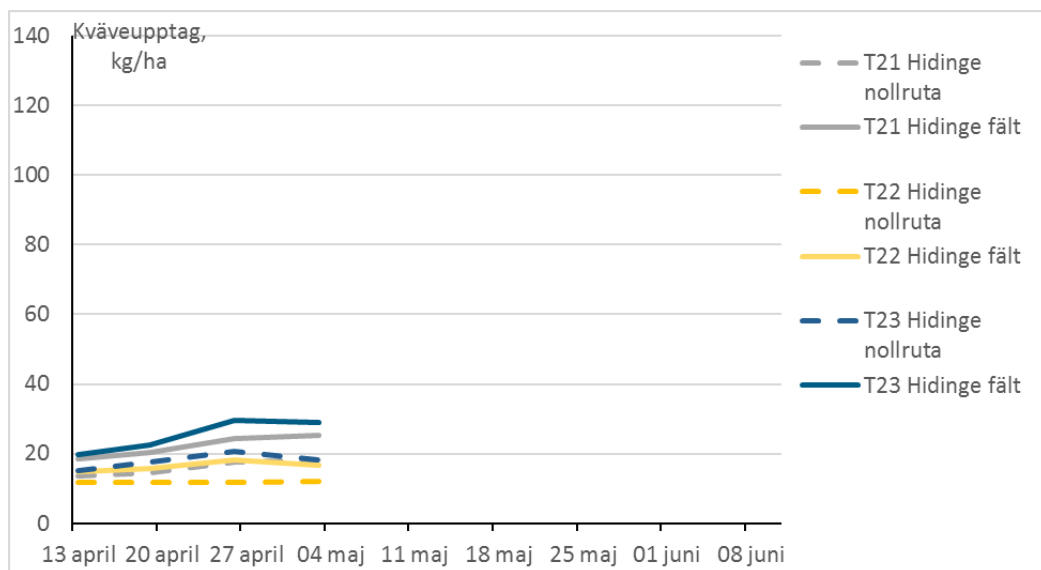

Diagram 11 visar kväveupptag i höstvetefält i Örebro län över tid.

Nästa mätning

Nästa mätning blir runt kommande helg.

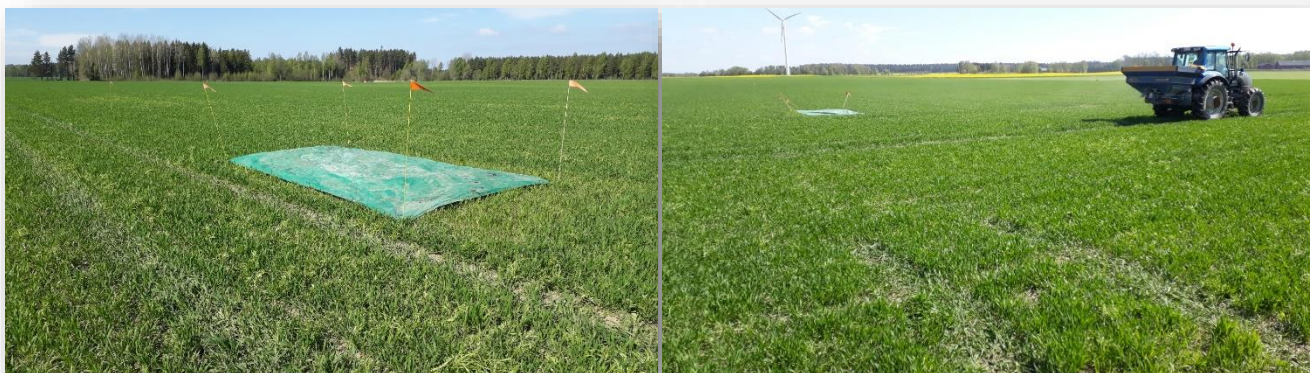

Bild 1 och 2 visar presenningen som täcker nollrutan i samband med gödningen. När man tar bort presenningen är det viktigt att vika ihop den försiktigt så att det inte hamnar gödselspill i rutan.
Foto: Pernilla Kvarmo

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, Linköping

En blandning av olika fält

Nollrutefälten är vanliga fält med en variation av sorter, jordarter, jordbearbetning och gödsling. På sista sidan hittar du bakgrundsdata för fälten i tabell 2.

Kväveupptag och utvecklingsstadium vid senaste mätningen för alla fält

Tabell 1. Höstvetets utvecklingsstadium, kväveupptag i nollruta och i gödslat fält i Region Öst 8-11 maj.

Plats	Sort	Förfrukt	Stadium DC	Upptag i nollruta kg N/ha	Upptag i fält kg N/ha
E1 Vårdsberg	Informer	höstraps	31	17	25
E2 Vårdsberg	Linus	höstvet	31	8	15
E3 Helleberga	Informer	höstvet	32	27	55
E4 Helleberga	Informer	rödklöverfrö	30	43	53
E5 Ullekalv	Hereford	höstvet	31	14	30
E6 Ullekalv	Hereford	höstraps	31	16	29
E7 Högby	Julius		22-23	16	25
E8 Högby	Julius		30	14	29
E9 Broby	Reform	ärter	31	27	37
E10 Broby	Informer	höstraps	31	24	35
E11 Österstad	Linus	korn	32	20	41
E12 Österstad	Brons	oljelin	23-30	24	37
D13 St Lövhulta	Linus	höstraps	32	31,8	45,5
D14 St Lövhulta	Julius	höstvet	32	21,4	31,1
D15 Klahammar	Julius	korn	31	26,3	36,1
D16 Klahammar	Praktik		31	24,3	47,4
H17 Ljungbyholm	Mariboss	höstraps	32	86	115
H18 Ljungbyholm	Cubus	rödklöverfrö			
H19 St Frö	Torp	höstkorn	37-39	46	70
H20 St Frö	Elixer	potatis	37	48,4	67,1
T21 Hidinge	Julius	oljelin	30		
T22 Hidinge	Julius				vårkorn
T23 Hidinge	Julius				ärter

Sorter, jordarter, förfrukter och kvävegivor för fälten

Tabell 2. Förutsättningar som höstvetesort, jordart, förfrukt och gödsling på respektive fält som vi mäter på.

Plats	Sort	Jordart	Förfrukt	Kvävegödsling kg N/ha		Stallgödsel växtföljden
				Höst	Vår totalt	
E1 Vårdsberg	Informer	mullrik SL	höstraps		140	Nej
E2 Vårdsberg	Linus	mullrik SL	höstvete		140	Nej
E3 Helleberga	Informer	mmh ML	höstvete			Nej
E4 Helleberga	Informer	mmh ML	rödklöverfrö			Ja
E5 Ullekalv	Hereford	nmh mo LL	höstvete	12	176	Nej
E6 Ullekalv	Hereford	nmh I Sa	höstraps	12	141	Nej
E7 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E8 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E9 Broby	Reform	mr ML	ärter		86	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E10 Broby	Informer	mr ML	höstraps		84	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E11 Österstad	Linus	ML	korn		149	Nej
E12 Österstad	Brons	ML	oljelin	11	149	Nej
D13 St Lövhulta	Linus	SL	höstraps	10	135	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2018
D14 St Lövhulta	Julius	SL	höstvete	11	135	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2017
D15 Klahammar	Julius	ML	korn	40	190	Rötresten var 4-e år
D16 Klahammar	Praktik	ML	korn	40	190	Rötresten var 4-e år
H17 Ljungbyholm	Mariboss	nmh I Mo	höstraps		150	Gris/ kyckling var annat år
H18 Ljungbyholm	Cubus	mmh mo LL	rödklöverfrö		135	Gris/ kyckling var annat år
H19 St Frö	Torp	LL	höstkorn		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
H20 St Frö	Elixer	LL	potatis		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
T21 Hidinge	Julius	mmh ML	oljelin		80	Svinflyt
T22 Hidinge	Julius	mmh Mj LL	vårkorn		80	Svinflyt
T23 Hidinge	Julius	mh Mj LL	ärter		160	Svinflyt

